Република България
Президент

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТ ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ ЗА ПРОИЗВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН РЕФЕРЕНДУМ

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

На основание чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление предлагам да се произведе национален референдум по следните въпроси:

1. Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно?
2. Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми?
3. Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите?

Моля, на основание чл. 84, т. 5 от Конституцията на Република България Народното събрание да приеме решение за произвеждане на национален референдум по посочените въпроси.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА: /п/ Росен Плевнелиев

Вярно с оригинала,
И. Д. ДИРЕКТОР НА
ДИРЕКЦИЯ „КАНЦЕЛАРИЯ":
(Мая Славчева)

МОТИВИ
КЪМ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО НА ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПРОИЗВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН РЕФЕРЕНДУМ

В началото на 2014 г., в съответствие с чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, предложих на 42-то Народно събрание да вземе решение за произвеждане на национален референдум по три въпроса – относно мажоритарен избор на част от народните представители, задължително гласуване на изборите и националните референдуми и възможността за дистанционно електронно гласуване при произвеждане на изборите и референдумите.

Въпреки активната и широка подкрепа на гражданското общество за произвеждане на национален референдум по поставените въпроси, изразена чрез събирането на над 500 хиляди подписа, предходният парламент не взе решение за произвеждането му. Винаги съм застъпвал разбирането, че е важно политиците да чуят обществените искания и да използват механизми, които дават възможност на гражданското общество да вземе решение по важни въпроси. Няма по-силен инструмент, с който да повишим доверието на гражданите от референдума. Използването на пряката демокрация е доказателство, че политиците служат на народа. Вярвам, че при добра регламентация и организация този най-мощен инструмент на пряката демокрация може да направи политическата среда в страната далеч по-устойчива и стабилна. Добър знак е, че 43-то Народно събрание работи за приемането на промени именно в Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Общественото очакване е референдумите да се превърнат в работещ инструмент за решаване на основни принципни положения. Инициирайки допитване до народа, искрено се надявам да дадем път на референдумите и за в бъдеще. Защото от всеки един от нас зависи да бъде активен, да има мнение и позиция как да подобрим демокрацията в България. Отговорност на народните представители е да създадат работещи законодателни решения след произнасянето на суверена.

Смятам, че въпросите, които поставих преди повече от година, относно основни принципи за изборните правила, продължават да са актуални и днес. Дебатът не е приключил и това е най-силното

доказателство за факта, че нашите сънародници искат да се изкажат по категоричен начин за важни принципи на изборните правила и функционирането на демокрацията. Произвеждането на национален референдум ще даде възможност на българските граждани за това.

Всеки път преди избори дебатираме дали сме създали достатъчно добри правила, по които излъчваме народните представители. Обсъждаме как да елиминираме контролирания вот и осигурили ли сме реална възможност на много български граждани зад граница да упражняват конституционното си право да гласуват. През последните две десетилетия преди всеки избор променяхме закона. От Седмото Велико Народно събрание насам пренаписваме правилата за провеждането им. През 2011 г. написахме Изборен кодекс, а три години след това през 2014 г. го отменихме и приехме нов. Честите промени генерират нестабилност и създават усещане в обществото, че не сме намерили най-доброто законодателно решение. Динамиката на законодателството в тази сфера може да бъде преодоляна посредством произнасянето на суверена.

Политическият плурализъм гарантира свободни и честни избори и е достижение на нашата демокрация, което трябва да запазим. Представителните органи, излъчени посредством избори, се нуждаят от обществено доверие, което да им даде възможност да формират политики и да осъществяват реформи. За съжаление сме свидетели на прогресивно спадане на общественото доверие към институциите и политическите партии. Важно е да преодолеем тази апатия. Можем да се справим с това, като убедим гражданите, че техният глас има значение при определяне на правилата.

Уверен съм, че ако засилим ролята на референдумите в нашия политически живот, ще спечелят всички – и гражданите, и партиите, и институциите. Няма друг механизъм освен допитването до народа, който в същата степен да дава гаранции за широк дебат в обществото. Предложението ми за референдум до 42-то НС и подкрепата на гражданите, изразена чрез подписка, показаха това. Произвеждането на референдума е единственият механизъм, след който можем да имаме задължително решение, обвързващо политиците. Това е средство за постигане на истинска и устойчива демокрация. Нека чуем позицията на суверена по тези въпроси и да го направим така, че да спестим средства, които плащаме чрез данъците

си, като проведем националния референдум заедно с редовните местни избори.

След проведени консултации с парламентарно представените политически партии и коалиции се обръщам отново към народните представители с призив да вземат решение за произвеждане на национален референдум по следните въпроси:

1. Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно?

2. Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми?

3. Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите?

Прилаганата избирателна система на парламентарни избори от 1990 г. насам с малки изключения е пропорционална и с твърди листи. Приетият през 2014 г. Изборен кодекс дава възможност на избирателя да изрази предпочитание към кандидат от листата, за която гласува. Това е важна крачка към предоставянето на възможност на гласуващите за преподреждане на листата. Дали това законодателно решение отговаря изцяло на исканията на българските граждани за мажоритарно начало при гласуването за народни представители, можем да разберем само, когато те се произнесат.

Смятам, че въвеждането на смесена избирателна система съчетава предимствата на мажоритарната и пропорционалната и намалява техните недостатъци. Като държавен глава заставам категорично зад многопартийната политическа система, която е едно от най-ценните постижения на нашия преход и в никакъв случай не бива да бъде отричана. Изрично подчертавам основополагащата роля на партиите в парламентарната демокрация като носител и представител на народната воля. Същевременно чрез въвеждане на смесена избирателна система, при която част от депутатите се избират мажоритарно, а останалите - пропорционално с партийни листи, ще запазим партийното многообразие, но ще гласуваме и за личности. Гражданите могат да подкрепят онзи кандидат, когото смятат за най-добър, без да е водеща политическата му принадлежност. Така ще се засили връзката между избирателите и народните представители. Същевременно гласоподавателите могат да подкрепят и тази партия или коалиция, чиято програма в най-пълна степен

отговаря на очакванията им. Призовавам всички парламентарно представени партии, които подкрепят мажоритарния избор, да подкрепят и провеждането на референдум по този въпрос. Впоследствие, използвайки демократичните механизми, всеки ще има възможност да аргументира и отстоява своята позиция за разновидностите на смесената система. Пряката демокрация може да подпомогне политическите партии и институциите, като им даде посоката, след което те, ползвайки своята експертиза, следва да намерят най-доброто законодателно решение.

Част от българските избиратели винаги са активни и изразяват своята позиция кои да бъдат техните политически представители. При задължително гласуване участие в избори и национални референдуми ще вземат не само тези граждани, но и сънародниците ни, които по една или друга причина са се отчуждили от политическия живот. Длъжни сме да намерим начин да приобщим към обществено-политическия живот и тях. Колкото повече граждани изразят воля, толкова по-легитимни са изборните резултати и по-стабилни са институциите.

Целта на допитването за задължителността е всеки сънародник да се ангажира с общите дела и с начина, по който се осъществява публичната власт. Освен права като хора, ние имаме отговорности като членове на обществото и трябва да участваме във формирането на държавността. Гласувайки, ние защитаваме правата си, негласувайки, може да няма кой да ги отстоява.

Задължителното гласуване е инструмент, с който ще противодействаме на най-порочните практики – корпоративен, манипулиран или купен вот. Само като повишим избирателната активност, ще намалим тежестта на контролираните гласове.

Българските граждани в момента могат да упражняват избирателното си право в секции. Електронното гласуване ще допълни традиционния метод на гласуване. Възможностите, които предоставят съвременните технологии, се видяха при преброяването на населението през 2011 г. Тогава над 3 милиона от нашите сънародници се преброиха електронно. Нека да въведем дистанционното електронно гласуване, като се съобразим с изискванията на Конституцията.

Електронното гласуване не е просто улеснение, а доказателство, че българската държава не забравя своите граждани - където и да са те по света. Не е все едно дали въобще ще упражниш правото си на вот, ако трябва да

пропътуваш километри, или можеш да го направиш от дома си и от всяка точка на света. Дистанционното гласуване ще спести време, неудобствата от големите разстояния до избирателните секции и натрупването на групи от хора пред тях. Този начин на гласуване ще доведе до по-висока избирателна активност и повече хора ще се чувстват политически представени. Над 1,5 милиона наши сънародници зад граница, както и много граждани в страната, които не са безразлични какво ще е бъдещето на родината ни, ще могат много по-лесно да участват в избори и референдуми.

Убеден съм, че ако избирателите кажат „да“ на електронното дистанционно гласуване, може да бъде намерено законодателно решение, което да гарантира тайната на вота, изразяването на лична воля и свободен избор. Ясно е, че това изисква време и не може да стане от днес за утре, но произнесат ли се гражданите в полза на електронното дистанционно гласуване, ще сме длъжни да работим, за да го въведем. В редица страни има установени правни и технически гаранции за тайно гласоподаване. Електронното гласуване е бъдещето и колкото по-рано направим тази крачка, толкова по-устойчиво ще е решението.

Гражданското общество в страната е достатъчно зряло, за да се произнася пряко по важните за страната въпроси. Отново ще се изкажат много аргументи „за“ и „против“ по всеки от предложените въпроси, но нека дадем възможност на хората да ги чуят и да им осигурим правото да решат чрез провеждането на национален референдум.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА: /п/ Росен Плевнелиев

Вярно с оригинала,
И. Д. ДИРЕКТОР НА
ДИРЕКЦИЯ „КАНЦЕЛАРИЯ“:
(Мая Славчева)